

## Τοις ελευθέροις μεγίστη ανάγκη η υπέρ των πραγμάτων αισχύνη (Δημοσθένης)

18 Ιουνίου 2015

### Επισκόπηση

- Η αδήριτη αναγκαιότητα μιας βιώσιμης συμφωνίας με τους εταίρους ώστε να αποφευχθεί η έξοδος της χώρας από το Ευρώ επισημαίνεται στην [Έκθεση της Τραπέζης της Ελλάδος](#) για τη Νομισματική Πολιτική.
- Η συμφωνία με τους θεσμούς θα επιτευχθεί με την κυβέρνηση να υιοθετεί περιορισμένες διαρθρωτικές αλλαγές στο συνταξιοδοτικό (κατάργηση εξόφθαλμων προνομίων και στρεβλώσεων) και κάποιες από τις μεταφορές προϊόντων και υπηρεσιών στον ανώτατο συντελεστή ΦΠΑ, που προτείνουν οι θεσμοί. Σε κάθε περίπτωση, το πακέτο μέτρων θα έχει άκρως υφεσιακές επιπτώσεις στην οικονομία, καθώς στηρίζεται υπέρμετρα σε πρόσθετη φορολόγηση επιχειρήσεων και νοικοκυριών.
- Καθώς η τάση υποχώρησης της ανεργίας έχει ανακοπεί, η πραγματική οικονομία συνεχίζει να εκπέμπει μηνύματα που κινούνται τόσο προς την κατεύθυνση της ανάκαμψης όσο και της εκ νέου υποτροπής σε ύφεση. Ο κύκλος εργασιών σε χερσαίες μεταφορές και στην αποθήκευση δίνουν, ο πρώτος, σημάδια υποχώρησης και, ο δεύτερος, ενίσχυσης. Εντυπωσιακή είναι, επίσης, η αύξηση στον κύκλο εργασιών στις υπηρεσίες και ειδικά στις υπηρεσίες προς επιχειρήσεις. Με τη σειρά τους, η οικοδομική δραστηριότητα, οι αεροπορικές μεταφορές και η αύξηση των πωλήσεων αυτοκινήτων φαίνεται να ενισχύονται λόγω του τουρισμού, μέσω των ανακαινίσεων τουριστικών μονάδων για τις κατασκευές και την αύξηση των στόλων ενοικιαζόμενων αυτοκινήτων για τις πωλήσεις αυτοκινήτων. Τέλος, η αύξηση της απασχόλησης στο λιανικό εμπόριο υποστηρίζεται και αυτή, τουλάχιστον εν μέρει, από την ενίσχυση του τουρισμού.
- Εκθέσεις του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (ILO) καταγράφουν α) πως η αύξηση της μισθωτής εργασίας είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ικανότητα της χώρας να αντιμετωπίσει τις σημαντικές κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις και β) πως η άρση των θεσμικών αδυναμιών στις αγορές προϊόντων και το επιχειρηματικό περιβάλλον είναι προϋπόθεση για την ανάπτυξη της μισθωτής εργασίας στον ιδιωτικό τομέα. Επιπλέον, η εκτενής παράθεση παραδειγμάτων από άλλες χώρες δείχνει ότι η υιοθέτηση ενεργών πολιτικών για την απασχόληση μπορεί να οδηγήσει σε επιθυμητά αποτελέσματα εφόσον υπάρχει προσεκτικός σχεδιασμός και συνεχής προσαρμογή ώστε να αντιμετωπίζονται οι όποιες παρενέργειες.

### Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

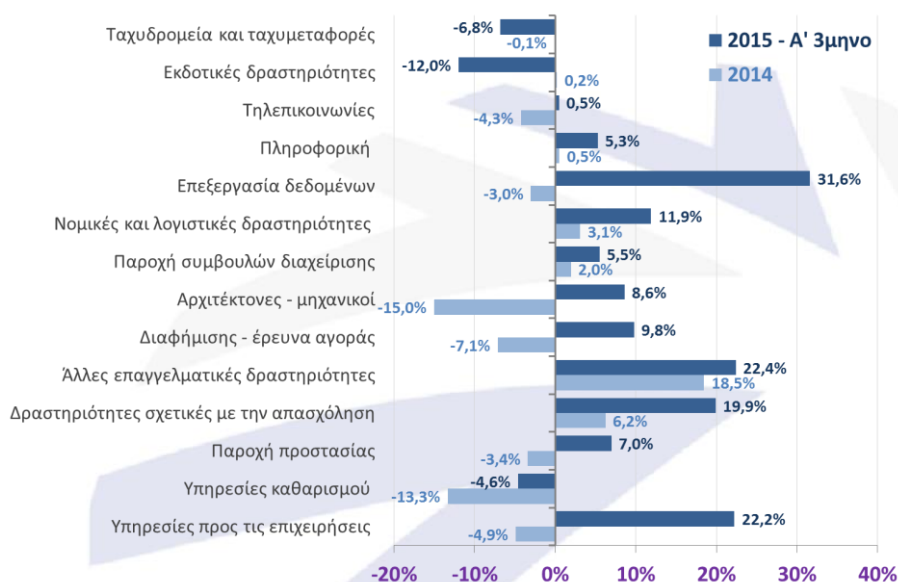
Μιχάλης Μασουράκης  
Chief Economist  
E: [mmassourakis@sev.org.gr](mailto:mmassourakis@sev.org.gr)  
T: +302115006104

Μιχάλης Μησόπουλος  
Senior Advisor  
E: [mmitsopoulos@sev.org.gr](mailto:mmitsopoulos@sev.org.gr)  
T: +302115006157

Θανάσης Πρίντσιπας  
Associate advisor  
E: [printsipas@sev.org.gr](mailto:printsipas@sev.org.gr)  
T: +302115006176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

### Η Ελλάδα που αντιστέκεται! Δείκτης κύκλου εργασιών στον τομέα των υπηρεσιών (ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2015)



### Συμφωνία τώρα!

Το περασμένο Σαββατοκύριακο (13-14/6/2015) κατέρρευσαν οι διαπραγματεύσεις μεταξύ Ελλάδος και Θεσμών. Οι προτάσεις της ελληνικής κυβέρνησης για μέτρα που κάλυπταν πλήρως το δημοσιονομικό κενό όπως εκτιμάται από τους θεσμούς εκρίθησαν ανεπαρκείς ως προς την μονιμότητα των μέτρων και/ή την εκτίμηση απόδοσής τους. Οι θεσμοί ζήτησαν η απόδοση από την αναμόρφωση του ΦΠΑ να αυξηθεί σε ετήσια βάση σε €1800 εκατ. από €1360 που ήταν η πρόταση της ελληνικής κυβέρνησης και να προστεθούν μέτρα ύψους €1800 εκατ. ετησίως από την αναμόρφωση του ελληνικού συνταξιοδοτικού συστήματος. Οι δύο προτάσεις των θεσμών εκρίθησαν απαράδεκτες από την ελληνική κυβέρνηση καθώς επιβαρύνουν υπέρμετρα τον οικογενειακό προϋπολογισμό των νοικοκυριών (ιδίως η αύξηση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος κατά 10% περίπου) και πλήττουν τις κύριες και επικουρικές συντάξεις που θα πρέπει να περικοπούν σημαντικά. Η συνολική διαφορά ανέρχεται σε €2,3 δισ. για τα οποία η ελληνική πλευρά καλείται να παρουσιάσει ισοδύναμα μέτρα εάν εμμένει στην άρνησή της να δεχθεί τις προτάσεις των θεσμών.

Συγκεκριμένα, η τελευταία ελληνική πρόταση στις διαπραγματεύσεις (όπως διέρρευσε στην Καθημερινή στις 15/6/15, Πίνακας 1) προβλέπει μία σειρά μέτρων με στόχο την δημιουργία πρωτογενών πλεονασμάτων 1% και 2% του ΑΕΠ το 2015 και 2016 αντιστοίχως, που είναι και οι επιθυμητοί στόχοι από πλευράς Θεσμών.

- Η ελληνική κυβέρνηση θεωρεί ότι το δημοσιονομικό κενό για το 2015 είναι 1,1% του ΑΕΠ και 1,9% του ΑΕΠ για το 2016. Οι θεσμοί θεωρούν ότι το δημοσιονομικό κενό για το 2015 είναι 3,1% του ΑΕΠ και 3,3% του ΑΕΠ για το 2016.
- Η ελληνική κυβέρνηση προτείνει μέτρα για την κάλυψη του κατ'αυτήν εκτιμώμενου δημοσιονομικού κενού ύψους €1995 εκατ. το 2015 και €3583 εκατ. το 2016 (Πίνακας 1). Προτείνει, επίσης, πρόσθετα μέτρα για την κάλυψη του εκτιμώμενου από τους θεσμούς δημοσιονομικού κενού ύψους €3620 εκατ. το 2015 και €5944 εκατ. το 2016 (Πίνακας 2).
- Στα μέτρα που ήταν ήδη γνωστά έχουν προστεθεί:
  - έκτακτη εισφορά στις επιχειρήσεις με συντελεστή 12% σε επιχειρήσεις με κέρδη το 2014 άνω του €1 εκατ., που θα αποδώσουν €600 εκατ. κάθε χρονιά το 2015-2016.
  - αύξηση του φορολογικού συντελεστή στις επιχειρήσεις από 26% στο 29% που θα αποδώσει €450 εκατ. το 2016.
- Η πρόταση της ελληνικής κυβέρνησης για τον ΦΠΑ περιλαμβάνει και μεσαίο συντελεστή 13% έναντι 11% προηγουμένως (με τον τουρισμό, την ΔΕΗ και τα βασικά τρόφιμα στο 13%), με ετήσια απόδοση €1360 εκατ. (€680 το 2015).

Από την επισκόπηση των μέτρων, προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- η πλειοψηφία των προτεινόμενων μέτρων είναι έκτακτου χαρακτήρα και δεν οδηγούν σε μόνιμο δημοσιονομικό όφελος ή επηρεάζουν αρνητικά την οικονομική δραστηριότητα, αποδυναμώνοντας, σε τελική ανάλυση, την απόδοσή τους.
- σχεδόν όλα τα μέτρα αφορούν στο σκέλος των φορολογικών εσόδων, που αποτυπώνουν την φιλοσοφία της ελληνικής κυβέρνησης για εξεύρεση πόρων προς χρηματοδότηση κοινωνικών και επενδυτικών δαπανών, στερώντας πόρους από την ιδιωτική οικονομία και μεγαλώνοντας το κράτος, μειώνοντας ταυτόχρονα την αποτελεσματικότητα της χρήσης των πόρων.
- από την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής προβλέπεται η εισπραξη €1,5 δισ. το 2016 (λαθρεμπόριο καυσίμων, φοροκλοπή ΦΠΑ, αξιοποίηση καταθετικών λογαριασμών για τον καταλογισμό φόρου εισοδήματος) ενώ επιδιώκεται ταυτόχρονα η εισπραξη ληξιπρόθεσμων οφειλών ύψους €500 εκατ. ετησίως.
- η έμφαση στην αύξηση των συντελεστών του ΦΠΑ αναμένεται να οδηγήσει σε διόγκωση της φοροδιαφυγής και κάνει, πλέον, τελειώς απαραίτητη την αντιμετώπισή της μέσω καινοτομικών διαδικασιών, όπως και προτείνεται από την ελληνική κυβέρνηση.
- η πρόταση των θεσμών για την περικοπή δαπανών €1,8 δισ. ετησίως στο ασφαλιστικό σύστημα της χώρας, αν και άκαιρη, είναι προς την σωστή κατεύθυνση. Αργά ή γρήγορα δε θα εφαρμοσθεί, στο βαθμό που δεν υπάρχει διαθέσιμη

**Πίνακας 1: Κάλυψη χρηματοδοτικού κενού (χ.κ.). Προτεινόμενα μέτρα Ελληνικής Κυβέρνησης. € Εκατ.**

(Η Καθημερινή)

Προτάσεις για την κάλυψη του χ.κ. που εκτιμάει η κυβέρνηση		
	2005	2006
Ειδικός φόρος στα εταιρικά κέρδη άνω του €1 εκατ.	600	600
Αύξηση φόρου εισοδήματος επιχειρήσεων από 26% σε 29%		450
Αύξηση φόρου αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα	220	250
Φόρος σε τηλεοπτικές διαφημίσεις	100	100
Φόρος σε ηλεκτρονικό τζόγο	35	225
Διακανονισμό με ΦΑΠ, ΦΜΑΠ προηγούμενων ετών	50	50
Τεχνικός έλεγχος οχημάτων	72	50
Ανασφάλιστα οχήματα	51	40
Αύξηση φόρου πολυτελείας	47	47
Μεταρρύθμιση ΦΠΑ	680	1.360
Περιορισμοί στην πρόωρη συνταξιοδότηση		71
Εκπτώσεις στα φάρμακα	140	140
Μείωση σε αμυντικές δαπάνες		200
<b>Σύνολο, κάλυψη χ.κ. εκτίμησης κυβέρνησης</b>	<b>1.995</b>	<b>3.583</b>
Προτάσεις για την κάλυψη του επιπλέον χ.κ. που εκτιμούν οι θεσμοί		
Λαθρεμπόριο καυσίμων	75	300
Έλεγχος σε τραπεζικούς λογαριασμούς	200	500
Αντιμετώπιση απάτης σε ΦΠΑ (τριγωνικές συναλλαγές)	50	700
e-gaming	160	361
Συμμόρφωση με ευρωπαϊκούς κανονισμούς σε περιβάλλον και	276	
Ενδοομιλικές συναλλαγές	24	
Τέλη και άδειες για τηλεοπτικούς σταθμούς	340	
Ρύθμιση 100 δόσεων για ληξιπρόθεσμες οφειλές	500	500
<b>Σύνολο, κάλυψη επιπλέον χ.κ. εκτίμησης θεσμών</b>	<b>1.625</b>	<b>2.361</b>
<b>Σύνολο</b>	<b>3.620</b>	<b>5.944</b>

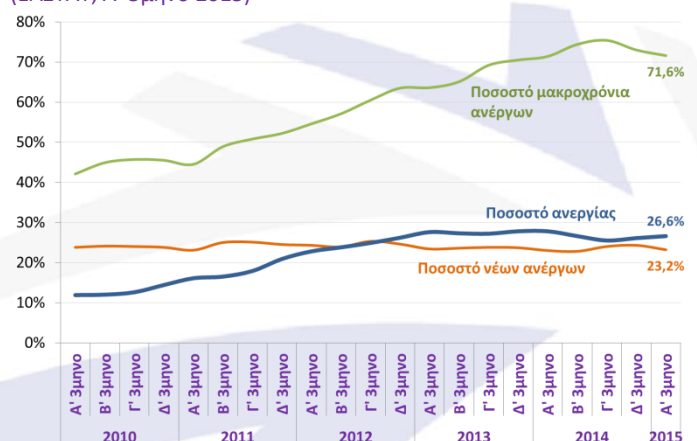
**Πίνακας 2: Έσοδα και δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης 2014.**

(Υπουργείο Οικονομικών, 2014)

ΕΣΟΔΑ	€76 δισ.	ΔΑΠΑΝΕΣ	€80 δισ.
Φόροι	44 δισ.	Άμοιβές	16 δισ.
άμεσοι	19,0	Κοιν. Παροχές	40 δισ.
έμμεσοι	25,0	συντάξεις	32,0
Ασφ. Εισφορές	19 δισ.	υγεία	4,5
εργαζομένων	7,8	λοιπές παροχές	3,5
εργοδοτών	10,3	Αγαθά & Υπηρεσίες	7 δισ.
μη προσδιορισμένων	1,0	Τόκοι	6 δισ.
Λοιπά	13 δισ.	Λοιπά	11 δισ.

**Διάγραμμα 1: Ποσοστό νέων και μακροχρόνια ανέργων**

(ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2015)



συνταξιοδοτική αποταμίευση, αλλά ούτε και περιουσιακά στοιχεία για την στήριξη των συντάξεων. Σημειώνεται ότι το 2014, οι ασφαλιστικές εισφορές ανήλθαν σε €19 δισ., ενώ οι κοινωνικές παροχές σε €40 δισ. (εκ των οποίων οι συντάξεις σε €32 δισ.). Το έλλειμμα αυτό (€21 δισ.) απορροφά το ήμισυ περίπου των φορολογικών εσόδων της χώρας που ανήλθαν σε €44 δισ., καθιστώντας ευάλωτη την χρηματοδότηση των κοινωνικών παροχών καθώς τα φορολογικά έσοδα υπόκεινται στις διακυμάνσεις του οικονομικού κύκλου (Πίνακας 2). Μία εξυγίανση του ασφαλιστικού συστήματος, με κατάργηση των εξόφθαλμων προνομίων, μπορεί pari passu να αποτελέσει το εφελτήριο για μία μείωση των φόρων ώστε να τονωθεί η ιδιωτική οικονομική δραστηριότητα, η απασχόληση, τα εισοδήματα των εργαζομένων και, σε τελευταία ανάλυση, οι ασφαλιστικές εισφορές.

### Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

**Έρευνα εργατικού δυναμικού – Τριμηνιαία:** Στο 26,6% ανήλθε η ανεργία το Α' 3μηνο του 2015 από 26,1% που ήταν το Δ' 3μηνο του 2014 (Διάγραμμα 1). Ωστόσο, το ποσοστό αυτό είναι χαμηλότερο σε σχέση με το Α' 3μηνο του 2014, όταν είχε καταγραφεί το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας σε τριμηνιαία βάση (27,8%). Συνολικά οι άνεργοι ανήλθαν σε 1.272 χιλ. άτομα, με το 71,6% περίπου από αυτούς να είναι μακροχρόνια άνεργοι. Το ποσοστό ανεργίας των γυναικών (30,6%) είναι σημαντικά υψηλότερο από εκείνο των ανδρών (23,5%), ενώ το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στους νέους ηλικίας 15-24 ετών (51,9%). Σε επίπεδο Περιφέρειας το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στη Δυτική Ελλάδα και τη Δυτική Μακεδονία με 29,0%, καθώς και στα Ιόνια Νησιά με 28,9%. Στον αντίποδα, το μικρότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στο Βόρειο Αιγαίο με 20,2% και στην Πελοπόννησο με 23,9%.

**Μεταφορές:** Μικτή εξακολουθεί να είναι το Α' 3μηνο 2015 η εικόνα του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων που ασχολούνται με τις μεταφορές (Διάγραμμα 2). Πιο αναλυτικά, μείωση -3,9% σε σχέση με το αντίστοιχο 3μηνο του 2014 καταγράφεται στις χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών (οφείλεται κυρίως σε υποχώρηση του υποδείκτη στις χερσαίες μεταφορές) και κατά -5,2% στις πλωτές μεταφορές. Αντίθετα, στις αεροπορικές μεταφορές σημειώνεται άνοδος 3,1%, έναντι 0,5% πέρυσι, ενώ στον κλάδο αποθήκευσης ο δείκτης κύκλου εργασιών κατέγραψε άνοδο 9,6%, έναντι 6% πέρυσι.

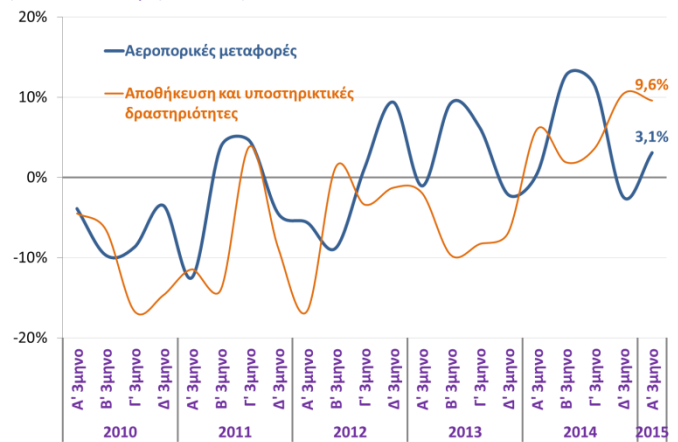
**Δείκτης κύκλου εργασιών στον τομέα των υπηρεσιών:** Θετικά κινείται ο κύκλος εργασιών στους περισσότερους κλάδους των υπηρεσιών το Α' 3μηνο του 2015 (Διάγραμμα πρώτης σελίδας). Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, από τους 14 επιμέρους κλάδους υπηρεσιών που εξετάζονται, οι 11 από αυτούς εμφάνισαν βελτίωση πωλήσεων, ενώ μόνο σε 3 κλάδους ο κύκλος εργασιών μειώθηκε σε σχέση με πέρυσι. Οι μεγαλύτερες αυξήσεις σημειώθηκαν στις υπηρεσίες δραστηριοτήτων επεξεργασίας δεδομένων και παροχής πληροφόρησης (+31,6%), στις λοιπές επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες (+22,4%) καθώς και στις υπηρεσίες προς επιχειρήσεις (+22,2%), ενώ αρνητική μεταβολή παρουσιάστηκε στις υπηρεσίες εκδοτικών δραστηριοτήτων (-12%), στις ταχυδρομικές και ταχυ-μεταφορικές δραστηριότητες (-6,8%) και στις υπηρεσίες δραστηριοτήτων καθαρισμού (-4,6%).

**Δείκτης κύκλου εργασιών στο χονδρικό εμπόριο:** Παρά τη θετική πορεία των εξαγωγών και της βιομηχανικής παραγωγής κατά το διάστημα Ιαν – Απρ 2015, αρνητικά κινείται ο δείκτης κύκλου εργασιών στο χονδρικό εμπόριο το Α' 3μηνο του 2015, παρουσιάζοντας μείωση 1% σε σύγκριση με το αντίστοιχο 3μηνο του 2014 (Διάγραμμα 3), πιθανώς λόγω της μείωσης των τιμών καυσίμων.

**Δείκτης απασχολομένων στο λιανικό εμπόριο:** Θετική μεταβολή για δεύτερο συνεχόμενο 3μηνο παρουσίασε ο δείκτης απασχολομένων στο λιανικό εμπόριο κατά το Α' 3μηνο του 2015 (Διάγραμμα 4). Ειδικότερα, ο γενικός δείκτης αυξήθηκε κατά 2,8% σε σύγκριση με το Α' 3μηνο του 2014, με τον δείκτη απασχολομένων στα καταστήματα

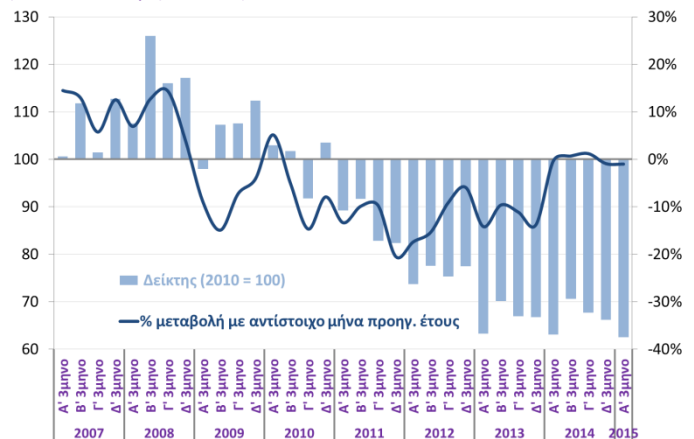
### Διάγραμμα 2: Εξέλιξη του δείκτη κύκλου εργασιών στις μεταφορές

(ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2015)



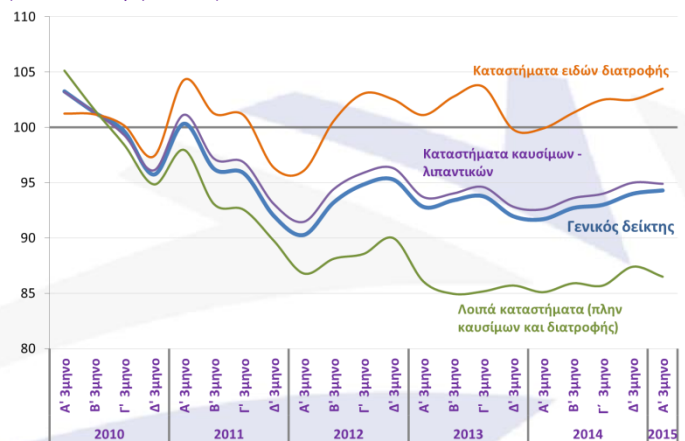
### Διάγραμμα 3: Δείκτης κύκλου εργασιών στο χονδρικό εμπόριο

(ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2015)



### Διάγραμμα 4: Δείκτης απασχολομένων στο λιανικό εμπόριο

(ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2015)



ειδών διατροφής να καταγράφει τη μεγαλύτερη άνοδο (+3,6%), ενώ ο αντίστοιχος δείκτης στα λοιπά καταστήματα (πλην ειδών διατροφής και καυσίων) σημείωσε αύξηση 1,6%.

**Δείκτης κύκλου εργασιών στον τομέα των αυτοκινήτων:** Αύξηση 16,5% σημειώθηκε κατά το Α' 3μηνο του 2015 στον δείκτη κύκλου εργασιών στον τομέα των αυτοκινήτων, ο οποίος ακολουθεί την ίδια πορεία με τις χορηγηθείσες άδειες κυκλοφορίας οχημάτων και επηρεάζεται θετικά και από την αύξηση του τουρισμού (Διάγραμμα 5). Αντίστοιχα, η χορήγηση αδειών κυκλοφορίας οχημάτων αυξήθηκε κατά 27,9% τον Μάιο, γεγονός το οποίο επηρεάζει θετικά η αύξηση του τουρισμού.

**Ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα:** Συνεχίστηκε τον Μάρτιο η βελτίωση της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας, με αύξηση των συνολικών αδειών κατά 19,5% και του όγκου που αντιστοιχεί στις άδειες που εκδόθηκαν κατά 35,6%. Συνολικά κατά το Α' 3μηνο σημειώθηκε άνοδος της οικοδομικής δραστηριότητας κατά 8,7% με βάση τις εκδοθείσες άδειες και κατά 29,2% με βάση τον όγκο. Οι μεγαλύτερες αυξήσεις ως προς τον αριθμό των αδειών παρατηρούνται στα Ιόνια Νησιά (+72,4%), το Βόρειο Αιγαίο (+28,8%) και το Νότιο Αιγαίο (+16,3%) γεγονός το οποίο καταδεικνύει ότι ένα σημαντικό μέρος της δραστηριότητας αφορά σε ανακαινίσεις ή/και επεκτάσεις τουριστικών μονάδων. Αντίστοιχα, ανοδική πορεία καταγράφει και ο δείκτης παραγωγής στις κατασκευές, ο οποίος το Α' 3μηνο του 2015 παρουσίασε άνοδο 38,4% σε σχέση με πέρυσι, έναντι μείωσης 7,5% κατά την αντίστοιχη σύγκριση του 2014 προς το 2013 (Διάγραμμα 6).

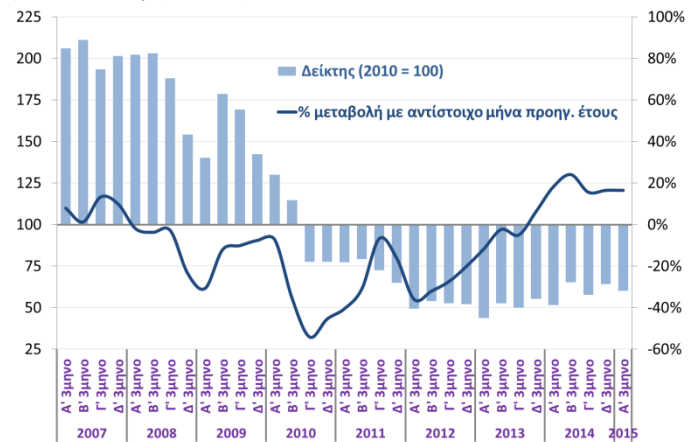
**Δείκτης τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία:** Πτώση 9,2% σημείωσαν οι τιμές εισαγωγών στη βιομηχανία τον Απρίλιο του 2015 σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2014, αν και σε σύγκριση με τον Μάρτιο του 2015 ενισχύθηκαν κατά 1,4% (Διάγραμμα 7). Η μείωση των τιμών εισαγωγών οφείλεται κατά κύριο λόγο στην υποχώρηση των τιμών πετρελαίου διεθνώς, ενώ αντίθετα ανοδικά κινήθηκαν οι τιμές εισαγωγών σε αρκετούς κλάδους, ιδιαίτερα στα βασικά μέταλλα (+6,1%), τα μεταλλικά προϊόντα (+1,7%) και τα μη μεταλλικά ορυκτά προϊόντα (+1,3%). Αναφορικά με τις αγορές, η μείωση του γενικού δείκτη τιμών εισαγωγών κατά 9,2% τον Απρίλιο, οφείλεται στη μείωση του δείκτη τιμών εισαγωγών από χώρες της Ευρωζώνης κατά -0,5% και στη μείωση του δείκτη τιμών εισαγωγών από χώρες εκτός Ευρωζώνης κατά -15,8%.

## Εκθέσεις ILO για την απασχόληση

Το 2014 ο ILO προχώρησε στην έκδοση [έκθεσης για τις παραγωγικές θέσεις εργασίας στην Ελλάδα](#) και το 2015 η έκθεση [World Employment Social Outlook](#) επανέρχεται σε αρκετά από τα θέματα στα πλαίσια ανάλυσης της απασχόλησης στην παγκόσμια οικονομία. Ο ILO σημειώνει ότι σε παγκόσμια επίπεδο οι επιδόσεις της αγοράς εργασίας συνεχίζουν να είναι αδύναμες παρόλο που πλέον έχουν περάσει 7 χρόνια από την αρχή της κρίσης. Οι αδύναμες αυτές επιδόσεις οδηγούν σε μειωμένη ζήτηση η οποία με τη σειρά της ενισχύει την παραμονή σε χαμηλά επίπεδα απασχόλησης. Μάλιστα οι ανεπτυγμένες χώρες και οι χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) συμβάλλουν σε δυσανάλογα μεγάλο βαθμό σε αυτή την αδυναμία. Η ανάλυση αυτή φυσικά εμπεριέχει προφανή μηνύματα και για την Ελλάδα. Και στις δύο εκθέσεις καταγράφεται η σημασία που έχει η μισθωτή εργασία πλήρους απασχόλησης τόσο για την ευημερία των εργαζομένων όσο και για την παραγωγικότητα της οικονομίας – οι μισθωτοί πλήρους απασχόλησης έχουν υψηλότερα εισοδήματα σε ετήσια βάση και αυτό το είδος απασχόλησης ταυτίζεται με υψηλότερη κατά κεφαλή παραγωγικότητα (Διάγραμμα 8). Τα ευρήματα αυτά έχουν μεγάλη σημασία καθώς η Ελλάδα έχει χαμηλά επίπεδα μισθωτής απασχόλησης, τόσο λόγω του εν γένει χαμηλού ποσοστού απασχόλησης όσο και λόγω της υψηλής διάδοσης της αυτοαπασχόλησης. Μάλιστα, έχει ενδιαφέρον η καταγραφή από τη μελέτη του ILO της αρνητικής σχέσης ανάμεσα στην απασχόληση στον αγροτικό τομέα και την κατά κεφαλή παραγωγικότητα καθώς η Ελλάδα εμφανίζει ιδιαίτερα μεγάλο ποσοστό απασχόλησης στον

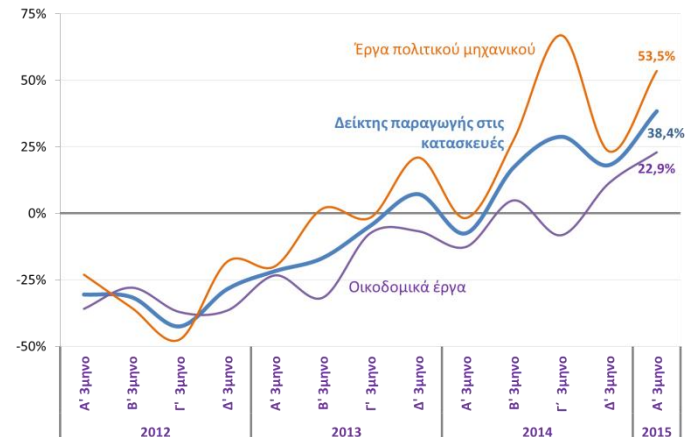
## Διάγραμμα 5: Δείκτης κύκλου εργασιών στον τομέα των αυτοκινήτων

(ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2015)



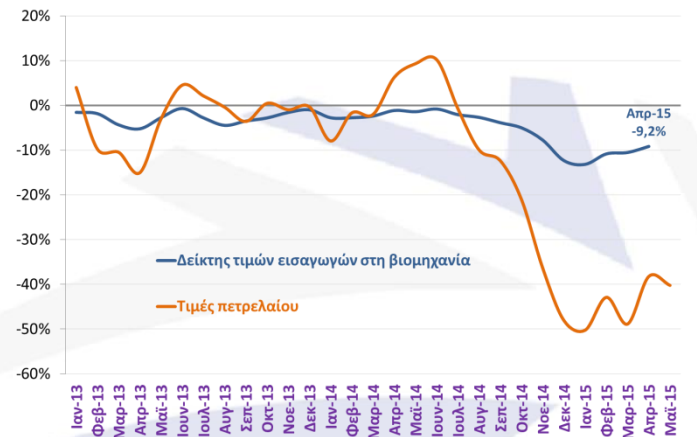
## Διάγραμμα 6: Δείκτης παραγωγής στις κατασκευές

(ΕΛΣΤΑΤ, Α' 3μηνο 2015)



## Διάγραμμα 7: Δείκτης τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία

(ΕΛΣΤΑΤ, Απρ. 2015)



πρωτογενή τομέα όταν συγκρίνεται με τις άλλες χώρες της Ε.Ε. (Διάγραμμα 9). Αυτό που προκύπτει ξεκάθαρα, σε κάθε περίπτωση, είναι ότι **μια οριστική λύση στο πρόβλημα της μείωσης των εισοδημάτων και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα προϋποθέτει τη σημαντική αύξηση της μισθωτής εργασίας πλήρους απασχόλησης.**

Οι μελέτες καταγράφουν επίσης ότι οι οικονομίες με μεγαλύτερη συμμετοχή μεγάλων επιχειρήσεων και μια μεγαλύτερη αναλογία απασχόλησης σε μεγάλες επιχειρήσεις τείνουν να έχουν υψηλότερο επίπεδο παραγωγικότητας. Πέραν του γεγονότος ότι οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις επιτυγχάνουν οικονομίες κλίμακας που τις καθιστούν πιο παραγωγικές, έχουν καλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση ενώ επενδύουν και περισσότερο στην εκπαίδευση των εργαζομένων τους. Η έρευνα του ILO επικαλείται επίσης στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας που καταγράφουν ότι οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις με περισσότερους από 100 εργαζομένους έχουν ταχύτερη αύξηση της παραγωγικότητας σε σχέση με μικρές εταιρείες (3,2% ετησίως για επιχειρήσεις άνω των 100 εργαζομένων αντί 1,3% για μεσαίες επιχειρήσεις με 20-99 εργαζόμενους και 1,7% για μικρές επιχειρήσεις με 5-19 εργαζόμενους). Καθώς στην Ελλάδα δυσανάλογα μεγάλο μέρος της απασχόλησης βρίσκεται σε πολύ μικρές επιχειρήσεις (Πίνακας 3) προκύπτει ότι η οριστική επίλυση των θεσμικών προβλημάτων της χώρας, τα οποία θα οδηγήσουν σύμφωνα με τον ILO όχι μόνο σε αυξημένη ανταγωνιστικότητα και μισθωτή απασχόληση αλλά και σε αυξημένη εξωστρέφεια, αναγκαστικά θα συνοδευτεί με την αύξηση του μέσου μεγέθους της Ελληνικής επιχείρησης και της μισθωτής απασχόλησης. Κατά προτίμηση, τονίζεται, αυτή η εξέλιξη θα προέλθει μέσω της αύξησης του μεγέθους των μικρότερων επιχειρήσεων.

Η παράθεση αυτών των συμπερασμάτων των μελετών του ILO, που τοποθετούν στο κέντρο μιας στρατηγικής ανάκαμψης της χώρας την αντιμετώπιση αγκυλώσεων που εμποδίζουν την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και της μισθωτής εργασίας, πλαισιώνονται από αναλυτικές προτάσεις για τη διαχείριση ειδικών θεμάτων πολιτικής που αφορούν την αγορά εργασίας.

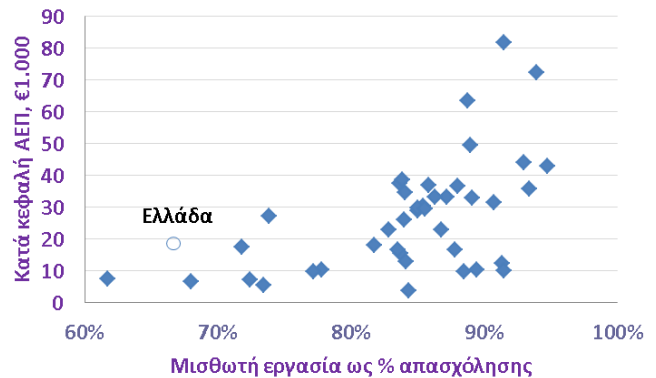
Ενδεικτικά, η μελέτη του ILO προχωράει στην ανάλυση παραμέτρων που αφορούν τη χρήση της μισθωτής εργασίας μη πλήρους απασχόλησης για τη διευκόλυνση συμμετοχής στην αγορά εργασίας ορισμένων κοινωνικών ομάδων, ειδικά των γυναικών (σημειώνεται ότι η Ελλάδα διαθέτει χαμηλό για χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ποσοστό απασχόλησης των γυναικών). Καταγράφονται όμως και οι κίνδυνοι που προκύπτουν από ανεπιθύμητες παρενέργειες και που κινούνται από την αύξηση του κινδύνου για φτώχεια έως την απώλεια ευκαιριών για επαγγελματική εξέλιξη και οι οποίες έχουν καταγραφεί σε σχέση με τέτοιου είδους μορφές απασχόλησης.

Επίσης, ο ILO καταγράφει ότι η Ελλάδα έχει το υψηλότερο ποσοστό φτώχειας σε όλα τα νοικοκυριά ανάμεσα στις ανεπτυγμένες οικονομίες και τα μέλη της Ε.Ε., απόρροια της διάδοσης της αυτοαπασχόλησης και της υψηλής ανεργίας. Καθώς ο ILO σημειώνει ότι μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. η Ελλάδα και η Ιταλία παραμένουν οι μόνες χώρες χωρίς ένα βασικό σύστημα κοινωνικής πρόνοιας το οποίο να παρέχει ένα δίκτυο ασφαλείας για το επίπεδο διαβίωσης, προκύπτει ότι υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ενεργοποίησης σχετικών πρωτοβουλιών πολιτικής. Αντίστοιχα, σημαντικά περιθώρια επεμβάσεων καταγράφει το ILO σχετικά με τη διευκόλυνση ειδικά των νέων να αποκτήσουν εργασιακή εμπειρία αλλά και τη βελτίωση των όρων χρηματοδότησης των ΜΜΕ.

Ένα άλλο θέμα που θίγει η μελέτη είναι αυτό της συνεργασίας ερευνητικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων. Η μελέτη του ILO καταγράφει πολιτικές που έχουν υιοθετηθεί σε αρκετές χώρες, επικεντρωνόμενη σε μεγάλο βαθμό σε θέματα χρηματοδότησης και φορολογικής μεταχείρισης επενδύσεων σε καινοτόμες και υψηλού ρίσκου επιχειρήσεις. Αν και στην Ελλάδα υπάρχουν και κάποιες υποδομές για τη λειτουργία κεφαλαίων υψηλού κινδύνου (venture capital), η υποδομή στο αμέσως προηγούμενο στάδιο (των επενδυτών – αγγέλων) παραμένει μάλλον ουσιαστικά ανύπαρκτη.

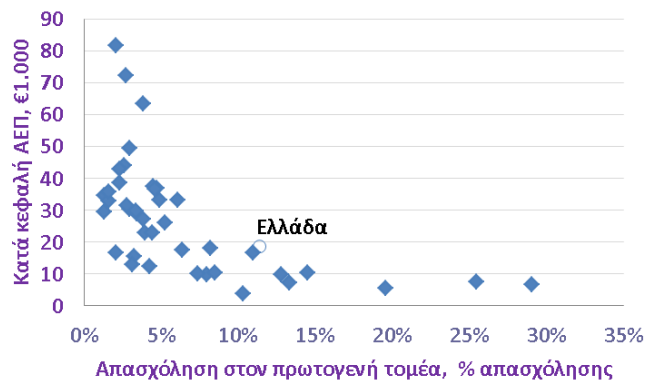
### Διάγραμμα 8: Μισθωτή εργασία σαν % συνόλου απασχόλησης και κατά κεφαλή ΑΕΠ

(Ευρ. Επιτροπή /AMECO, 2011)



### Διάγραμμα 9: Απασχόληση πρωτογενούς τομέα σαν % συνόλου απασχόλησης και κατά κεφαλή ΑΕΠ

(Ευρ. Επιτροπή /AMECO, 2011)



### Πίνακας 3: Απασχόληση κατά μέγεθος επιχείρησης

(Ευρ. Επιτροπή /2014 SBA factsheet. Εκτιμήσεις για 2013)

	Αριθμός εργαζομένων / μέγεθος επιχείρησης			
	Ελλάδα		ΕΕ-28	
	Εργαζόμενοι	% συνόλου	% συνόλου	% συνόλου
<b>Πολύ μικρές</b>	1.130.794	55,2%		29,1%
<b>Μικρές</b>	398.503	19,5%		20,6%
<b>Μεσαίες</b>	227.832	11,1%		17,2%
<b>Μεγάλες</b>	290.547	14,2%		33,1%
<b>Σύνολο</b>	2.047.676			
<b>ΜΜΕ</b>	1.757.129	85,8%		66,9%

### Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435 δις 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δις 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δις 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δις** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δις	Ασφαλ. εισφορές € 2 δις	Φόρος επί κερδών € 1,6 δις

\* Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

\*\* Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

\*\*\* Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

### Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

### Αποστολή

#### Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

#### Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

#### Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

#### Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.



### ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

#### ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: [info@sev.org.gr](mailto:info@sev.org.gr)

[www.sev.org.gr](http://www.sev.org.gr)

#### SEV Hellenic Federation of Enterprises

Avenue de Cortenberg 168

B-1000 Bruxelles

T: +32 (02) 231 00 53

F: +32 (02) 280 08 91

E: [sevbxl@skynet.be](mailto:sevbxl@skynet.be)